

**Mesura de Govern pel
Foment de la participació de persones
d'orígens i contextos culturals diversos en els
canals de participació**

» **Guió de la Mesura de Govern**

1. Presentació

- 1.1 Conceptes i objectius
- 1.2 La diversitat en dades
- 1.3 Antecedents en polítiques de foment de la diversitat a l'Ajuntament de Barcelona
- 1.4 Actors implicats

2. Justificació i exposició de motius

- 2.1 Marc conceptual
- 2.2 Un nou marc normatiu per la participació ciutadana

3. Línies de treball

- 3.1 Actuacions concretes i Pla de treball, actors implicats i calendari 2018-2019

4. Governança, seguiment i avaluació

5. Pressupost

1. Presentació

Aquesta mesura de govern vol reconèixer la diversitat existent a la ciutat i situar la importància de fer efectiu el dret a la participació ciutadana per a totes les persones que l'habituen. Partint de l'experiència i el convenciment que aquesta diversitat fa més rica a la ciutat i que si som capaces d'incorporar les diferents mirades, cultures, costums, creences, etc., hi guanyem totes.

Barcelona és una ciutat rica en diversitat de cultures i ha estat sempre una ciutat d'acollida. Està composta per 73 barris amb més d'un centenar de nacionalitats presents. La història de migracions de la ciutat ve de llarg i, lluny d'acabar, Barcelona esdevé cada dia més una ciutat de referència per a moltes persones.

El nou reglament de Participació Ciutadana aprovat pel Plenari Municipal el 6 d'octubre de 2017 reconeix la diversitat i insta a l'Ajuntament a posar els mitjans necessaris i adients per a fer possible la participació de tota la ciutadana.

Entenem per participació quan la ciutadania pren part del conjunt de decisions polítiques que els afecten, transcendint la mirada individual, perquè prengui protagonisme allò col·lectiu. Però aquest dret seria només una proclama buida si no s'acompanya de mitjans que en promoguin l'exercici i remoguin els obstacles que la dificulten, és a dir, si no es protegeix i garanteix el dret a la participació.

El reglament reconeix com a ciutadans amb drets polítics a totes les persones empadronades a la ciutat majors de 16 anys, ampliant així el nombre de persones que poden ser consultades i apropant-nos al sufragi universal real. Entenen que totes aquelles persones que viuen a Barcelona han de poder tenir la capacitat d'incidir en les polítiques públiques.

L'objectiu d'aquesta mesura és fer possible el compliment del reglament i fomentar així una major participació de les persones d'orígens i contextos culturals diversos en els afers de la ciutat.

Aquesta mesura de govern no és la primera línia que s'impulsa des de l'Ajuntament per a promoure la participació de persones i col·lectius d'orígens i contextos culturals diversos. Tot i així, no hi havia hagut encara un programa propi que tingui com a principal finalitat fer possible la participació reconeixent la diversitat.

La mesura recull les conclusions d'un grup de treball amb entitats culturals i religioses que L'Ajuntament va impulsar a l'abril del 2016 per compartir diagnòstic i elaborar estratègies que permetessin arribar i incloure a aquests col·lectius en les polítiques i canals de participació.

El primer inconvenient però és la manca de dades i de coneixement global sobre quins són els col·lectius socials que més participen, com ho fan, o bé què necessitarien per a fer-ho. Més aviat hi ha intuïcions. En aquest sentit s'està definint un sistema de recollida dades i d'indicadors que ens han de permetre conèixer de més a prop quin tipus de participació es dona a la ciutat. Tot i així, a vegades la dificultat està també en el fet que no és possible

recollir dades segregades per orígens culturals, si no es demana directament per a aquesta qüestió.

Abans d'elaborar aquesta mesura s'han realitzat diferents accions que ens han permès tenir una visió més de conjunt, definir les estratègies i començar a posar en marxa algunes actuacions concretes. Així doncs, aquesta mesura no parteix de zero, sinó que és fruit d'un treball realitzat i entenem que ha de ser de llarg recorregut, perquè és un tema amb molta complexitat. L'objectiu principal doncs, és situar públicament i visibilitzar aquesta realitat per a prendre consciència i anar definint les estratègies concretes per al desenvolupament i foment d'una participació que incorpori la interculturalitat des del punt de partida.

» 01. Concepte i objectius

La iniciativa d'aquesta mesura de govern sorgeix de forma compartida entre la Regidoria de Participació i Districtes i el Comissionat d'Immigració, Interculturalitat i Diversitat, i de la preocupació compartida en l'exclusió, no voluntària però sí de facto, de persones tradicionalment excloses dels canals de participació ciutadana, degut principalment, a diferències culturals que plantegen condicionants específics a l'hora d'accedir a una participació plena en la vida política i social a la ciutat.

Aquesta mesura recull una diagnosi i marc conceptual per situar els dèficits i els reptes a l'hora d'afavorir la participació de les persones i col·lectius d'orígens i contextos culturals diversos, així com els objectius i les actuacions desenvolupades, en marxa i previstes en el pla de treball de 2017-2019, que han de permetre avançar cap a un horitzó on es pretén que la ciutat compti amb una major i millor participació ciutadana.

La participació ciutadana, entesa com a eina per a la implicació en la política i les polítiques de la ciutat, ha de reflectir la diversitat existent en ella. Per aquest motiu es fa necessari desenvolupar accions concretes que fomentin la participació de persones d'orígens i contextos culturals diversos, que s'expressi en una major presència d'aquestes en els canals de participació, però també, en la inclusió de la visió intercultural en els propis mecanismes participatius, incorporant noves metodologies i els recursos adequats per a fer-la possible.

Els eixos que ens plantejem en aquesta mesura són 5 i cada un d'ells té un objectiu general, que al mateix temps es desglossen amb objectius específics, línies de treball i accions concretes.

L'objectiu a llarg termini és aconseguir que la diversitat cultural i religiosa actual de la ciutat, valorada en un 25% de la població com es mostrarà en dades en l'apartat següent, sigui igualment reconeguda i expressada en els canals de participació de l'ajuntament.

Sabem que aquest és un llarg camí i que no s'aconseguirà en dos anys. Tot i així creiem que l'única manera d'aconseguir-ho en un mig termini, és tenint la voluntat política de que això succeeixi, posant els recursos i mitjans necessaris per a fer-ho possible, i marcant-se uns objectius que, més enllà d'aquesta mesura, haurien de ser compromisos de ciutat. En aquest sentit, s'identifiquen en l'última apartat un seguit d'indicadors que han de fer possible l'avaluació d'aquesta mesura i el seu impacte real.

Els cinc objectius que es plantegen en aquesta mesura i que configuren els eixos de treball són els següents:

- 1.** Reconèixer i fer visible la diversitat cultural reforçant la participació de persones d'orígens i contextos culturals diversos i les seves agrupacions en els canals de participació que l'Ajuntament de Barcelona posa a disposició de la ciutadania.
- 2.** Aprofundir en el coneixement de les realitats i necessitats socioculturals entorn la participació ciutadana i contribuir al foment d'espais d'autonomia i d'autoorganització d'aquests col·lectius, a partir d'un treball conjunt amb actors d'orígens i contextos culturals diversos.
- 3.** Enfortir la capacitat del personal municipal i d'altres agents al servei de l'Ajuntament per incorporar de manera activa la interculturalitat en les actuacions dirigides a promoure la participació ciutadana i la mediació intercultural.
- 4.** Incorporar criteris de diversitat cultural en els canals i mitjans de comunicació municipals.
- 5.** Facilitar l'exercici dels drets polítics de les persones residents a la ciutat de Barcelona.

» 1.2. La diversitat en dades

Les dades que es mostren a continuació demostren que està en marxa un procés de canvi social imparabile i que la diversitat a la ciutat és una realitat des de fa anys.

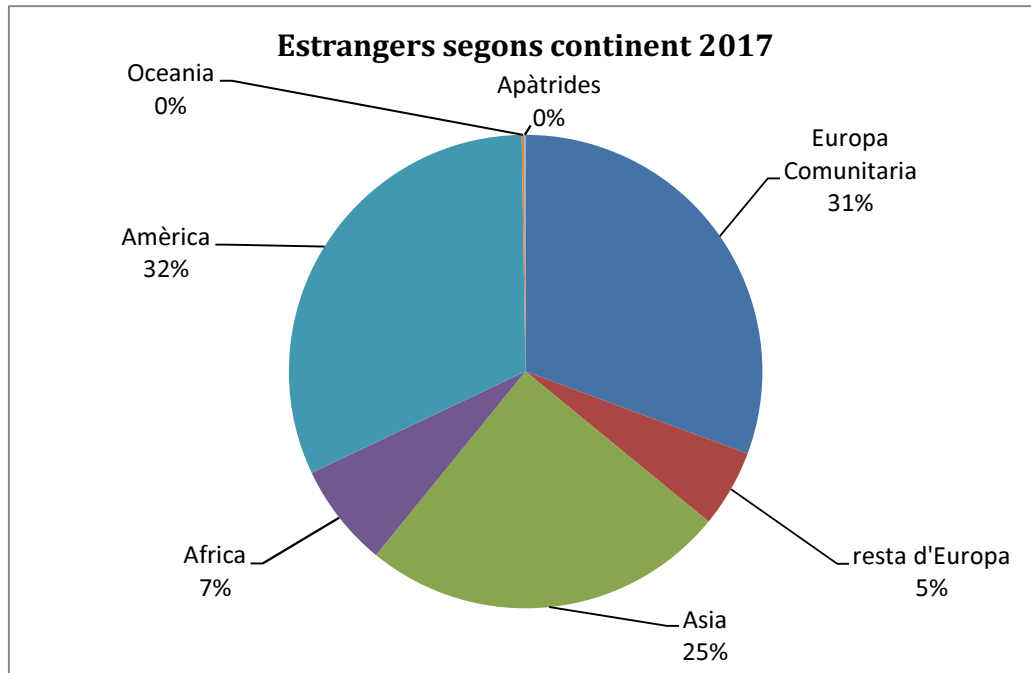
Tanmateix, cal fer una anotació prèvia per aclarir que no es disposa de dades absolutament acurades respecte de les persones d'origens i contextos culturals diversos que viuen a la nostra ciutat. I això es deu a diferents factors, el més important dels quals és que no es recullen estadístiques que perfilin persones segons el seu origen cultural o religiós. La raça, l'ètnia o la religió són dades de caràcter personal que no es fan servir per establir grups de població, ja que no estan recollides en cap document identificatiu.

L'eina principal per mesurar la diversitat a la nostra ciutat és el padró municipal, ja que es recullen dues dades objectives que sí que apareixen als documents identificatius: la nacionalitat i el país de naixement. Però pel que fa al poble gitano, una de les diversitats culturals internes, les dades són aproximatives i estimades. El mateix passa amb la diversitat religiosa: no sabem l'estadística exacta del nombre de persones de cada religió o convicció no religiosa (més enllà de les enquestes d'opinió, que són estadístiques de mostreig). Sí que coneixem amb exactitud, com veurem, el nombre de centres de culte de la ciutat.

Començarem per les dades referents a la població estrangera i a la població nascuda a l'estranger. Així, després d'uns anys d'estabilització i aturada dels fluxos d'arribada a la ciutat de Barcelona com a conseqüència de la crisi migratòria, en els dos darrers anys s'ha produït un canvi en les tendències de noves arribades i es detecta una recuperació tal i com indiquen les xifres del padró a 1 de gener de 2017. A 1 de gener de 2017, la població estrangera resident a Barcelona és de 288.675 persones, **un 17,8% del total de residents a la ciutat.**

En canvi, si mirem la dada de població nascuda a l'estranger, actualment **amb data 1 de gener de 2017 hi ha 385.881 persones empadronades a Barcelona que han nascut a l'estranger, aquesta xifra representa un 23,7%** de la població resident. D'aquesta xifra de nascuts a l'estranger ni ha 118.850 que tenen la nacionalitat espanyola. Es tracta fonamentalment de persones que amb els anys han anat accedint a la nacionalitat Espanyola, especialment persones provinents de països llatinoamericans, Filipines i Marroc.

Les migracions internacionals que arriben a Barcelona estan molt repartides segons el lloc de procedència. Hi ha tres grans grups de residents estrangers. Les persones provinents de la Unió Europea representen el 31% del total, igual que les persones provinents del continent americà (32%), que han disminuït en percentatge global per l'increment d'altres procedències. Concretament, en aquests darrers anys ha augmentat molt la població provinent d'Àsia, que representa el 25% del total durant el 2016. Per tant, un de cada quatre residents estrangers a la ciutat prové del continent asiàtic. Les persones procedents d'Àfrica són una minoria (7%) en el conjunt dels residents estrangers, així com les que provenen de l'Europa no comunitària (5%).

Font: Padró municipal. Gener 2017

La població estrangera resident a la ciutat es distribueix de manera desigual en el territori. Hi ha barris i districtes amb més presència que d'altres. En nombres absoluts el barri amb més residents estrangers, és Eixample, que és també el barri més poblat, seguit de Ciutat Vella i de Sant Martí.

Tanmateix, en el darrer any on s'ha produït un increment percentuals més gran de població estrangera son en barris com Les Corts, Sarrià Sant Gervasi, i Eixample. A les Corts en només un any ha incrementat un 9,6% la població estrangera resident.

Per altra banda, els districtes que tenen més població estrangera sobre el total de població resident continuen essent Ciutat Vella, amb molta diferència respecte dels altres, seguit de l'Eixample i Sant Martí i Sants-Montjuïc.

Persones estrangeres empadronades per districtes

	2016	2017	Variació	Increment interanual	% sobre població estrangera	% sobre la població districte
1. Ciutat Vella	42.969	45.433	2.464	5,7%	15,7%	45,1%
2. Eixample	49.215	53.757	4.542	9,2%	18,6%	20,2%
3. Sants-Montjuïc	33.645	35.491	1.846	5,5%	12,3%	19,7%
4. Les Corts	8.895	9.745	850	9,6%	3,4%	12,1%
5. Sarrià-Sant Gervasi	16.472	18.013	1.541	9,4%	6,2%	12,1%
6. Gràcia	18.339	19.743	1.404	7,7%	6,8%	16,4%
7. Horta-Guinardó	19.278	20.979	1.701	8,8%	7,3%	12,6%
8. Nou Barris	24.186	26.046	1.860	7,7%	9,0%	15,8%
9. Sant Andreu	16.454	17.509	1.055	6,4%	6,1%	12,0%
10. Sant Martí	35.874	38.750	2.876	8,0%	13,4%	16,5%
BARCELONA	2.463	3.209	746	30,3%		-

Font: Padró municipal. Gener 2017.

Però la diversitat cultural no es mesura només quantificant les persones estrangeres o nascudes a l'estranger. A l'hora de fer una foto més precisa i real de les persones d'orígens i contextos culturals diversos cal fixar-se en altres variables, com ara veurem.

El nombre de persones gitanes que viuen a la ciutat, sense comptar les persones gitanes estrangeres que ja apareixen reflectides a les estadístiques anteriors, és objecte de controvèrsia i de diferents mirades, ja que com hem explicat anteriorment, l'origen ètnic no forma part de les dades recollides al padró.

Així, les quantificacions que tenim són estimacions d'extrapolacions d'algunes dades recollides sobretot a l'àmbit educatiu i a l'àmbit sanitari. Segons recull l'Estratègia Local amb el Poble Gitano, aprovada al 2015, la població gitana de Barcelona es situa al voltant de les 7.000 persones, possiblement per sobre d'aquest número. Amb totes les prevencions possibles, aquesta xifra suposaria un 0,4% del total de la població de Barcelona.

Tot i tenir presència territorial a tota la ciutat, la població gitana es concentra majoritàriament als districtes de: Sants-Montjuïc, Ciutat Vella, Sant Martí, Sant Andreu, Gràcia i Nou Barris.

Pel que fa a la diversitat religiosa només podem tenir dades estadístiques fiables del nombre de centres de culte, que segons les estadístiques de l'OAR, a finals de 2017 eren 534, de més de 20 confessions religioses diferents i amb presència a tots els districtes de la ciutat.

Al següent quadre podem veure les xifres desglossades per territori i per convicció.

CENTRES DE CULTE BARCELONA 2017 (Districtes)	CIUTAT VELLA	EIXAMPLE	SANTS-MONJUÏC	LES CORTS	SARRIÀ-SANT GERVASI	GRÀCIA	HORTA-GUINARDÓ	NOU BARRIS	SANT ANDREU	SANT MARTÍ	TOTAL
Cristianisme catòlic (parròquies i esglésies no parroquials)	31	33	17	10	43	26	36	16	11	19	242
Cristianisme evangèlic (esglésies)	12	11	34	2	9	8	9	35	29	27	176
Cristianisme ortodox (comunitats)	0	3	0	1	0	1	0	0	1	1	7
Església Adventista del Setè Dia (esglésies)	1	1	1	0	0	0	1	0	0	1	5
Testimonis Cristians de Jehovà (salons del Regne)	1	2	4	0	1	1	3	2	1	1	16
Esg. de Jesucrist dels Sants dels Darrers Dies (capelles)	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	2
Budisme (centres)	3	9	1	1	2	6	3	0	0	2	27
Hinduisme (centres)	2	0	0	0	0	1	0	1	0	1	5
Fe Bahá'í (centres)	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1
Islam (oratoris)	11	0	4	0	0	0	1	4	3	6	29
Judaisme (sinagogues)	1	0	0	1	2	0	1	0	0	0	5
Sikhisme (temples)	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Taoisme(centres)	0	0	2	0	0	1	0	0	0	1	4
Església de Scientology (centres)	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	2
Altres *	0	3	2	0	1	1	3	0	1	1	12
TOTAL	63	63	65	17	58	45	57	58	46	62	534

Com podem observar, a la ciutat de Barcelona la diversitat religiosa és un fet, amb més de 500 centres de culte de més de 15 conviccions religioses diferents. A més, aquesta diversitat es troba present a tots i cadascun dels districtes de la ciutat.

Segons les dades mostrades doncs, es podria afirmar que actualment les persones d'origens o contextos culturals i religiosos diversos conformen al voltant del 25% de la ciutat. És a dir, un de cada quatre barcelonins o barcelonines no té un origen o context cultural de la societat majoritària de la ciutat.

Tanmateix, aquesta diversitat objectiva i ben perceptible en molts àmbits, és escassa en espais de representativitat i/o de poder, així com en les pròpies institucions, tal i com es pot observar entre els membres de l'administració pública de la ciutat, en els càrrecs de representació política, en els òrgans de participació i els consells de la ciutat o en els medis de comunicació, entre d'altres.

» 02. Antecedents en polítiques de participació de foment de la diversitat a l'Ajuntament de Barcelona

Aquesta mesura és fruit de diverses accions prèvies que han permès avui presentar aquest programa. En un primer moment es van desenvolupar diagnòstics que permetessin definir la qüestió i les possibles línies d'actuació. En aquest sentit s'han dut a terme diversos estudis realitzats de la mà dels i les pròpies protagonistes, i un grup de treball que va tenir lloc entre els mesos de **setembre i desembre de l'any 2016**¹.

Aquest grup de treball estava format per persones especialistes en la matèria, **representants de diverses entitats culturals i religioses** i per tècnics municipals. L'objectiu de les sessions era elaborar criteris i propostes entorn a la participació de persones i col·lectius d'origens i contextos culturals diversos en l'estratègia de participació ciutadana de l'Ajuntament i en el redactat del nou Reglament de Participació.

Del procés realitzat en van sorgir 4 àmbits d'actuació prioritaris i un seguit de recomanacions que han donat fruit a aquesta mesura de govern².

A continuació es relacionen les accions desenvolupades prèviament a aquesta mesura i a la definició del Pla de treball 2017-20:

- 1.- ***“Diagnòstic sobre la participació de Dones Llatinoamericanes en processos migratoris a Barcelona” Desembre 2015.*** Treball per fer una primera aproximació sobre com es genera i es concep la participació de Dones Llatinoamericanes a Barcelona, prenent com a pols informatiu estadístiques, lectures teòriques, dades i diferents veus obtingudes de 56 entrevistes realitzades durant els mesos de novembre i desembre de 2015.
- 2.- **Diagnosi dels Consells Municipals Sectorials. Juny 2016.** Qüestionari realitzat a tots els Consells Sectorials Municipals sobre el número/percentatge de participació de persones i/o col·lectius culturalment diversos.
- 3.- ***“Amb veu pròpia: propostes de participació des de les experiències de dones llatinoamericanes de Barcelona. Barcelona”, Desembre 2016.*** Aquest treball va tenir com a objectiu principal recollir les veus diverses de les dones participants i conèixer de primera mà les seves experiències de participació a la ciutat: aspectes rellevants, oportunitats, limitacions i necessitats.

---

¹ Veure Annex 1 amb detalls del Grup de Treball.

² Els àmbits prioritaris sorgits del debat van ser:

- a. Iniciativa per part de l'Ajuntament de conèixer els col·lectius amb trajectòries culturals diverses, les seves maneres de fer, necessitats, coneixements i interessos.
- b. Necessitat d'identificar i treballar amb referents dels diferents col·lectius per tal de facilitar/mediar la relació de l'Ajuntament amb els seus membres.
- c. Diversificació de la plantilla de treballadors i treballadores de l'Ajuntament de Barcelona.
- d. Impuls per fer arribar la informació: Comunicació, canals, mitjans, llenguatge.

Va comptar diferents grups focals amb dones no organitzades i dones amb experiència associativa a la ciutat, així com també d'una recerca activa i realització de diverses activitats.

4.- “Criteris i propostes per a una participació diversa a l’Ajuntament de Barcelona”. Desembre 2016 Informe dels resultats de l’anàlisi documentació i del retorn del grup de treball al voltant de la participació diversa amb la celebració de sessions presencials i entrevistes.

5.- Diagnosi dels col·lectius d’origen i contextos culturals diversos dels districtes de la ciutat. Desembre 2017. Diagnosi realitzada als districtes de la ciutat per a conèixer i identificar els col·lectius d’origens i contextos culturals diversos actius o no al territori amb l’objectiu de desenvolupar estratègies i propostes d’intervenció per a afavorir la seva participació.

Tot i així, en relació a la participació i diversitat, i específicament relacionat amb la participació política, des de l’Ajuntament de Barcelona també s’han dut a terme en els anteriors mandats diferents iniciatives que és important relacionar.

- Al gener de l’any 2000 es va presentar una moció al plenari de l’Ajuntament segons la qual **l’Ajuntament de Barcelona instava a les Corts Generals i al Govern de l’Estat a fer possible que totes les persones estrangeres residents a Barcelona puguin exercir el dret de sufragi en les eleccions municipals.**
- Des del **Consell Municipal d’Immigració**, òrgan de participació formal de les associacions d’immigrants creat a l’Ajuntament l’any 1998, s’ha dut a terme diferents **posicionaments demanant la participació política** de la població d’origen immigrant. L’any 2004 es va encarregar un estudi sobre el dret de vot on ja es descrivia com es podria possibilitar la participació a les eleccions municipals a través dels acords de reciprocitat.
- Des d’aleshores s’ha reclamat periòdicament l’exercici del dret de vot per part de totes les persones residents a la ciutat de Barcelona a les eleccions municipals. El darrer posicionament al respecte per part del consell municipal d’Immigració es va portar al **plenari de l’Ajuntament del 20 de maig del 2016 pel qual es va tornar a reclamar el dret de vot de les persones estrangeres.**
- L’any 2012 dins de la **línia de treball d’interculturalitat** es va crear per primer cop una línia específica de subvencions destinada a fomentar els Projectes adreçats a incorporar una **major participació** en les entitats i associacions de Barcelona a persones d’origen immigrant com agents actius i protagonistes de les mateixes. Actualment aquesta **línia de subvencions porta per títol “Foment de la participació de col·lectius minoritzats”** i disposa d’una dotació pressupostària de 66.000 euros en 2017.

» 03. Agents implicats

Aquesta és una mesura que necessita d'una transversalitat efectiva dins l'Ajuntament, ja que es tracta d'un canvi de mirada i de pràctiques que ha d'impregnar el dia a dia i els canals de relació entre ajuntament i ciutadania.

Necessita també de la complicitat dels propis actors per ajudar a construir les estratègies necessàries i dels recursos adients per a dur-la a terme.

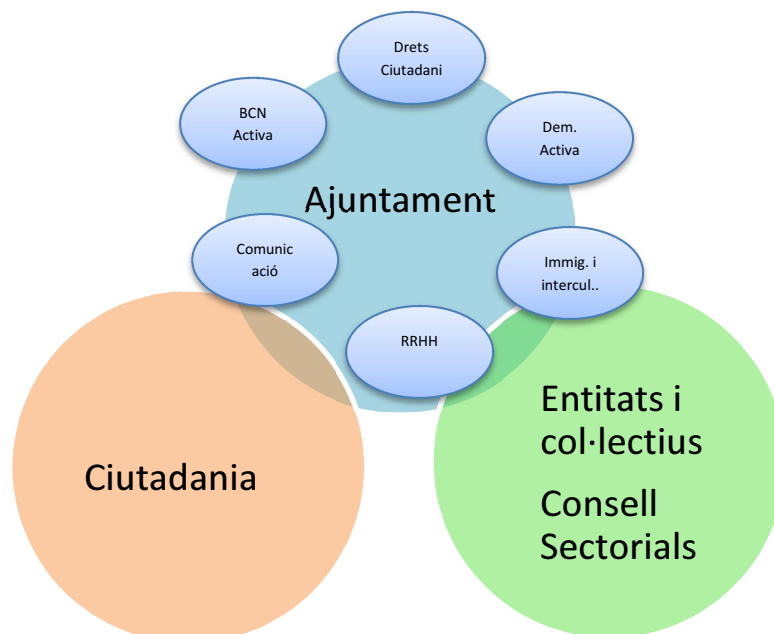
És una mesura de govern co liderada per la Regidoria de Participació i Districtes i el Comissionat d'Immigració Interculturalitat i Diversitat en la que es contempla també la implicació de diferents departaments i actors institucionals.

La governança de la mesura fa imprescindible la implicació també dels actors socials de la ciutat, així com de es persones protagonistes de la mateixa, sense les quals no tindria sentit impulsar una actuació d'aquestes característiques.

Administració municipal implicada

- Democràcia Activa i Descentralització
- Immigració i Interculturalitat
- Drets de Ciutadania i Diversitat
- Formació Recursos Humans
- Comunicació Interna
- Barcelona Activa
- Comunicació

Governança de la Mesura

2. Justificació i exposició de motius

La ciutadania de Barcelona és diversa, i ho és respecte de multitud d'eixos. Les diferents realitats associatives i de capacitat de mobilització dels barris; les pròpies desigualtats materials entre col·lectius i persones; així com la diversitat de realitats, necessitats i interessos, planteja la necessitat de reconèixer la multiplicitat de pràctiques participatives que tenen expressió al territori, i habilitar mecanismes i espais de participació que incorporin aquesta diversitat i permetin exercir el dret a la participació en igualtat d'oportunitats.

La diversitat inclou les diferències i similituds en les perspectives, les identitats i punts de vista entre membres d'una comunitat. La diversitat inclou dimensions importants i interrelacionades de la identitat humana com origen, gènere, identitat i expressió de gènere, estatus socioeconòmic, nacionalitat, ciutadania, religió, orientació sexual, capacitats i edat. Aquestes diferències són importants de comprendre però no poden ser usades per predir valors, opcions o respostes de qualsevol individu. És per això que creiem necessari engegar processos que indaguin sobre les estratègies adequades per a cada col·lectiu.

La comprensió de la diversitat, per una altra banda, implica reconèixer i apreciar les dinàmiques interculturals, les identitats socials, i l'àmplia gamma d'opcions culturals que ofereix la diversitat per a tothom. Una part important per comprendre la diversitat que s'acostuma a passar per alt és el fet que aquesta inclou similituds i diferències. Entendre que tenim interessos o creences similars pot fomentar la cooperació i la cohesió social. Un compromís amb la comprensió i apreciació de les diferències reconeix que les disparitats i desigualtat en termes d'oportunitats socials i econòmiques entre els grups sovint reflecteixen el continu impacte del racisme, el sexisme i altres formes de prejudici i intolerància.

Valorar la diversitat implica la comprensió de com les identitats superposades i múltiples es relacionen amb els patrons de socialització. Aquests patrons influeixen en la forma d'entendre i interpretar el món. La diversitat contribueix a la vida política, intel·lectual, emocional, econòmica, moral i espiritual d'una ciutat.

Si bé és cert que la participació activa és un repte a nivell de tota la ciutadania, incloent a la població autòctona, és important remarcar que les comunitats culturalment diverses s'enfronten a obstacles particulars per a la participació en la política pensada per la participació de la societat majoritària. Entre els factors importants per facilitar la participació política trobem la disponibilitat de recursos, que inclouen el temps, els diners, el coneixement i les xarxes. Moltes persones d'origen o context cultural divers tenen menors nivells d'ocupació, ingressos i estabilitat econòmica, el que pot fer que sigui més difícil participar en activitats polítiques.

Un altre factor és que algunes persones d'aquests col·lectius poden no tenir els coneixements lingüístics necessaris per a poder participar de manera efectiva i per entendre el sistema polític o possibilitats de participació que ofereix la societat. Les barreres de l'idioma poden fer que sigui més difícil l'accés a la informació sobre com participar i expressar les seves opinions polítiques. Estudis han demostrat que el llenguatge és un dels factors més importants per explicar la participació política i que els que no són parlants nadius tenen nivells més baixos poden experimentar l'exclusió de la participació en política.

A més de la manca de domini de l'idioma, poden també mancar de coneixements bàsics del sistema polític, incloent les institucions polítiques, els partits i les diverses maneres de participació.

L'accés a les xarxes de suport de la comunitat també és important a l'hora d'ampliar la participació, i pot ser un repte per a aquells que han arribat recentment. En relació amb això existeix la crida activa de persones, la invitació formal o incitació activa. La invitació o incitació es considera important a la participació, perquè a la gent se li ha de convidar a formar part. El reclutament per a la participació es pot facilitar a través d'institucions socials com la família, els amics, els llocs de culte, el lloc de treball, la comunitat i altres organitzacions. Fer contacte a través d'aquests espais s'ha demostrat que és important per influir en la participació de persones amb trajectòries culturals diverses. Les xarxes basades en afiliacions ètniques i lingüístiques poden ajudar en la mobilització al voltant de qüestions que són pertinents a un determinat grup, contribuint a un sentit d'identitat de grup i la comunitat, la qual cosa s'ha vist que pot fer augmentar la participació.

Un altre factor que influeix en la participació és el compromís; entès com a que aquelles persones que estan més interessades en allò públic i tenen un sentit de responsabilitat cívica que els fa més propensos a acceptar els costos associats amb la participació. Les persones que participen en processos de participació es pressuposa que tenen confiança en les institucions públiques. Les persones que acaben d'arribar tenen menys experiència amb el sistema polític i els mecanismes de participació del país d'acollida que els autòctons, i per tant, poden ser menys propensos a estar involucrats en els afers públics. A més, la manca de representació política de les persones immigrants pot dissuadir de participar en política o decisions de caire públic.

Un repte important per a la participació diversa és el fet d'obtenir la ciutadania espanyola, ja que això és el que permet la igualtat de participació en el sistema polític. Les persones d'origen divers que obtenen la nacionalitat són més propenses a experimentar un sentit de pertinença i prendre un major interès en la política de la seva nova comunitat. Probablement també se senten menys vulnerables davant les autoritats. En aquest sentit, en el cas de la ciutat de Barcelona la referència és el padró municipal, i es demana estar empadronat i ser major de 16 anys. Aquest mecanisme amplia la possibilitat de participació, més enllà de qui té dret a vot.

Alguns investigadors s'han centrat en l'existència d'un "efecte país d'origen", que explicaria part de les diferències en la participació de persones d'origens diversos en funció del país d'origen. Segons Simpson Bueker (2005), aquest "efecte país d'origen" està constituït pels següents elements:

- **Hipòtesi de reversibilitat:** la participació d'una persona immigrant és inversament proporcional a la facilitat amb que ell o ella pot revertir el seu curs migratori i tornar al seu país d'origen.
- **Hipòtesi de transferibilitat:** la participació política d'una persona immigrant està directament relacionada amb la capacitat d'aplicar el coneixement polític previ a un nou entorn polític.

- **Hipòtesi de la mobilització:** la participació d'una persona d'origen cultural o context divers està directament relacionada amb el nivell de mobilització del seu grup de referència o comunitat.
- **Hipòtesi de gènere:** gènere i origen són dimensions que s'interrelacionen i interactuen i s'ha de tenir en compte aquesta doble dimensió.

Considerem que aquests elements subratllats per "l'efecte país d'origen" constitueixen un element útil per l'anàlisi del paper dels països d'origen i de les societats receptores a un nivell micro pel que fa a la participació de les persones d'origens culturals i contextos diversos. No obstant, no només han de ser considerats com "l'efecte principal", ja que l'origen d'una persona migrant passa pels efectes d'altres factors que van més allà de l'origen, com per exemple en el cas de les persones que formen part del Poble Gitano.

»01. Marc conceptual

El marc entorn a la participació ciutadana que es planteja en aquesta mesura té un doble enfocament; des dels drets humans i des de la perspectiva intercultural.

Des de l'enfocament de drets humans s'entén que si la participació és un dret, tal i com es recullen a diversos instruments internacionals i també locals, aleshores les administracions locals estan obligades a respectar, a protegir i a garantir-lo. I aquestes obligacions impliquen la necessitat de desenvolupar diferents polítiques.

El dret a la participació vol dir que cap normativa municipal pot vulnerar de manera directa, discriminatòria i/o contrària aquest dret. Protegir el dret a la participació vol dir que l'administració ha de desenvolupar polítiques concretes de foment d'aquest dret, obligació en la qual s'emmarca clarament aquesta mesura de govern. I garantir el dret a la participació vol dir que es posen en funcionament els mecanismes necessaris per tal de rescabalar qualsevol situació de vulneració d'aquest dret, on trobaríem els diferents mecanismes de garantia municipals ja existents com ara la Síndica de Greuges, l'Oficina per la No Discriminació o la Comissió D'Empara.

❖ Què entenem per dret a la participació?

El dret a la participació està recollit en diversos instruments tant internacionals com locals de protecció dels drets humans, tal i com veurem una mica més endavant.

Però més enllà de les formulacions formals d'aquest dret en concret, aquí cal destacar que quan entenem la participació com un dret, quan diem que la ciutadania té dret a participar, no ens estem referint només als processos electorals, sinó també a la multiplicitat d'òrgans i canals de participació que l'administració està de fet obligada a posar en marxa.

Concebre la participació com un dret implica l'aplicació automàtica dels dos principis bàsics dels drets humans: la dignitat i la igualtat o no discriminació. És en aquest punt on pren absoluta prioritat la necessitat de fomentar les mesures adients per assegurar la participació

dels col·lectius més exclosos, per qualsevol raó. Aquesta és una de les concrecions de l'enfocament de drets humans aplicat a les polítiques públiques.

❖ Què entenem per participació ciutadana?

La participació ciutadana pren part del conjunt de decisions polítiques que els afecten transcendent la mirada individual, perquè prengui protagonisme allò col·lectiu o comú.

Però aquest dret seria només una proclama buida si no s'acompanya de mitjans que en promoguin l'exercici i remoguin els obstacles que la dificulten.

És d'obligació per tant dels governs, promoure la millora dels canals de participació per a fer possible la incidència, deliberació, coproducció i seguiment de les polítiques municipals per part de la ciutadania. Així com posar els mitjans presencials i digitals necessaris per a fer-los oberts, transparents i accessibles per afavorir la participació i la màxima diversitat de participants, tenint en compte la pluralitat i complexitat de les persones que comparteixen una ciutat com Barcelona, i que en són la riquesa.

Per tant, **les ciutats democràtiques són aquelles que, a més de declarar la importància de la participació ciutadana, despleguen canals suficients i útils per tal que cada persona pugui trobar els mitjans més adients a les seves pròpies característiques i així implicar-se en la construcció col·lectiva de les polítiques que li afecten.**

❖ Què entenem per interculturalitat?

L'enfocament intercultural, aplicat a les polítiques municipals des del 2010, es basa en tres principis fonamentals: a) el **principi d'igualtat** (èmfasi en l'accés als drets i els serveis socials universals i inclusius, el dret de participació en seria un dret bàsic); b) el **principi de diversitat** (la necessitat de reconèixer la diversitat, també en els processos participatius) i c) el **principi d'interacció voluntària** entre persones diverses per promoure l'entramat relacional, i la necessitat de construir una societat cohesionada – cultura pública comuna - basada en la igualtat i el reconeixement de la diversitat com un actiu positiu per al conjunt de la societat. Així, a través de la participació, i especialment en processos que passen a l'espai públic, es poden generar espais d'igualtat i d'interacció i afavorir la interculturalitat a través del diàleg entre ciutadans d'origen cultural divers.

❖ Què entenem per diversitat d'orígens i contextos culturals?

Pel que fa a aquesta mesura de govern, entenem la diversitat d'orígens i contextos culturals com aquella que engloba els següents col·lectius o grups de persones:

- Persones immigrades estrangeres, en situació regular o irregular
- Persones amb nacionalitat espanyols amb origen cultural divers, especialment població jove
- Persones del poble gitano
- Persones de diverses conviccions religioses i no religioses
- Persones d'altres contextos o identitats culturals

La cerca de la inclusió, en aquest sentit, és la superació constant del status quo de les polítiques de participació dirigides de manera genèrica a unes poblacions-tipus, sense tenir en compte la diversitat i la pluralitat de les persones. La rebel·lió contra aquest status quo obliga als governs locals a ser proactius en la cerca dels canals més adients per afavorir al màxim i més diversa participació.

»02. Un nou marc normatiu per a la participació ciutadana

Barcelona ha estat un municipi pioner en la constitució d'estructures de governança participativa. El 1986 es van aprovar les primeres normes reguladores de l'organització dels districtes i de la participació ciutadana. L'aprovació d'aquestes normes va permetre donar, per primera vegada, un reconeixement legal a la participació ciutadana. L'arquitectura participativa de la ciutat ha anat creixent i desenvolupant-se intentant donar resposta a demandes ciutadanes i responent al context social i polític de cada moment.

Amb aquesta voluntat es va iniciar un procés de renovació del reglament de participació vigent des del 2002, que ha donat a un nou marc jurídic aprovat a l'octubre del 2017. **El nou Reglament de participació ciutadana**, que ha estat fruit d'un procés ampli entre els diversos grups municipals; les associacions i organitzacions; els òrgans de participació i la ciutadania, situa un nou marc que defineix els canals de participació política; els recursos necessaris per dur-ho a terme i un sistema de garanties que ha de vetllar per la bona utilització i eficiència d'aquests canals.

Aquest Reglament suposa un fort impuls de la iniciativa ciutadana, fomenta els canals de democràcia directa, aposta per una participació híbrida entre el món digital i presencial, cosa que afavoreix la transparència i la traçabilitat, i posa especial atenció a garantir una participació inclusiva que tingui en compte la diversitat i les necessitats de tota la població de Barcelona.

Aquest nou marc insta a l'ajuntament a la cerca de la màxima pluralitat i diversitat de persones. Això suposa una actitud proactiva per part de l'ajuntament perquè en qualsevol canal de participació es reconegui aquesta diversitat que avui és a la ciutat de Barcelona, **garantint que els canals de participació siguin el més diversos, inclusivament i accessibles possibles.**

❖ El Reglament de Participació ciutadana de Barcelona

El nou Reglament de Participació reconeix, per primera vegada, la diversitat de contextos i cultures de la ciutat, així com la multiplicitat de necessitats i realitats. Aquest és un factor imprescindible, ja que si no es parteix del reconeixement no poden haver-hi drets.

Article 3: Dret a la participació³

2. Correspon a l'Ajuntament garantir i impulsar l'exercici d'aquest dret. A aquest efecte, ha de promoure els canals i instruments suficients, oberts i flexibles, i

---

³ Article 3.2 del Reglament de Participació, 6 octubre 2017, Barcelona

adequats als usos del temps, aptes per a la màxima i més diversa i àmplia participació; ha d'eliminar els obstacles que la dificultin o impedeixin, articulant mitjans singulars per arribar a les persones que per les seves circumstàncies personals o socials puguin tenir més dificultats, i ha de facilitar la intervenció ciutadana en els processos de presa de decisions polítiques.

Però el reconeixement en sí podria no significar res si no es posen els recursos necessaris perquè esdevingui efectiu. En aquest sentit doncs, el nou marc normatiu obliga al propi Ajuntament a ser actiu en la búsqueda de la diversitat, al mateix temps que l'obliga a adaptar les eines, recursos i metodologies perquè totes les persones que vulguin puguin exercir el seu dret a participar, tenint en comptes les seves necessitats i realitats materials i culturals.

Aquest és un gran avenç. En primer lloc perquè es recull la diversitat, fet que fins ara no havia estat explicitat. I en segon lloc perquè no es queda només amb una simple declaració d'intencions, sinó que insta a l'ajuntament a que sigui actiu per assegurar la diversitat i pluralitat, anant a cercar als actors concrets i, al mateix temps, comproment-lo a posar els recursos necessaris per adaptar els canals de participació a les diferents necessitats.

Preàmbul⁴

14. Per fer efectiu el dret a la participació ciutadana en tots els àmbits indicats cal una actitud proactiva per part de l'Ajuntament amb les tres accions que l'article 9.2 de la Constitució estableix per a tots els poders públics: promoure, remoure i facilitar. En l'àmbit d'aquest reglament cal promoure els canals i instruments aptes per a la participació màxima i més àmplia i inclusiva; cal eliminar els obstacles que la dificultin o impedeixin, articulant mitjans singulars per arribar a les persones que, per les seves circumstàncies personals o socials o per desigualtat de gènere o edat, tenen més dificultats, i cal facilitar la intervenció ciutadana en els processos de presa de decisions polítiques, de manera que la utilització d'aquests canals no depengui principalment de l'acció institucional, sinó que la iniciativa ciutadana, amb la seva autonomia i la seva pluralitat, pugui tenir un pes important en aquests processos

Un dels altres element importants és que amplia l'àmbit d'aplicació subjectiva pel què fa als drets polítics. És a dir, reconeix a totes les persona com a subjectes amb drets pel què fa a l'hora de poder participar dels òrgans i processos participatius, i amplia, respecte l'àmbit electoral, el cens a persones empadronades a Barcelona majors de 16 anys per a participar en mecanisme de democràcia directa i iniciatives ciutadanes.

Article 2: Àmbit d'aplicació subjectiva⁵

1. L'àmbit d'aplicació subjectiva d'aquest reglament són totes les persones, directament o mitjançant qualsevol tipus d'associació que, d'acord amb el que s'hi disposa, estan legitimades per participar en algun dels processos, òrgans, consultes, canals o modalitats de participació ciutadana.

⁴ Punt 14 del Preàmbul del Reglament de Participació, 6 octubre 2017, Barcelona

⁵ Article 2 del Reglament de Participació, 6 octubre 2017, Barcelona

2. En el cas de la iniciativa ciutadana, estan legitimades per promoure-la totes les persones empadronades majors de 18 anys; per signar-la, les persones empadronades majors de 16 anys, i, per ser fedatàries, qualsevol persona més gran de 18 anys empadronada en qualsevol municipi català. En els processos participatius i òrgans de participació poden participar les persones menors de 18 anys i, en alguns casos, no cal que estiguin empadronades a la ciutat. Finalment, en el cas de les consultes ciutadanes, només poden votar les persones més grans de 16 anys empadronades a la ciutat.

❖ Instruments municipals de garantia de drets humans

La Carta Europea de Salvaguarda dels drets humans a la ciutat va ser adoptada per Barcelona l'any 2000 i representa el text jurídic on es recullen els compromisos municipals en matèria de drets humans.

Així, la participació està reconeguda com a dret a l'article 8, tot i que només fa esment a la participació política més tradicional i, per tant, a la participació en processos electorals.

La Carta de drets i deures de la ciutadania de Barcelona, de l'any 2011 recull als seus articles 8 i 9, el dret a la participació en la vida política municipal i també el dret a la participació en els afers municipals on s'emmarquen els diferents canals de participació que hem esmentat amb anterioritat.

Article 8. Participació en la vida política municipal

- 1. L'Ajuntament ha de facilitar la participació de totes les persones en la vida local.*
- 2. Els veïns i veïnes de Barcelona tenen dret a participar en la vida política de la ciutat com a electors i elegibles en les eleccions municipals. Les persones estrangeres residents a Barcelona són titulars d'aquest dret sempre que siguin ciutadanes de la Unió Europea o hi hagi convenis de reciprocitat establerts per la legislació.*
- 3. Els ciutadans i ciutadanes poden exercir el dret de petició davant l'Ajuntament i sol·licitar l'adopció d'actes o acords en matèria de la seva competència. L'Ajuntament té el deure de donar resposta a les sol·licituds que se li formulin.*
- 4. Els ciutadans i ciutadanes podran fer arribar a les autoritats municipals suggeriments i formular queixes sobre el funcionament dels serveis públics o l'estat de la ciutat. L'Ajuntament els informarà sobre el curs que hagi donat a les seves propostes i demandes.*
- 5. Els veïns i veïnes de Barcelona tenen dret a sol·licitar la consulta popular.*
- 6. Els veïns i veïnes de Barcelona tenen dret a exercir la iniciativa popular, presentant propostes d'acords, actuacions o projectes normatius en matèries de la competència municipal.*

Article 9. Participació en els afers municipals

- 1. Totes les persones tenen dret a participar en els afers municipals. L'Ajuntament ha de garantir l'existència de procediments i òrgans adients per a l'efectiva participació de totes les persones en l'àmbit del municipi en el seu conjunt i també als districtes i barris.*

2. *Totes les persones tenen dret a assistir a les reunions del Consell Municipal i dels òrgans de participació de l'Ajuntament en els condicions que es determinin i amb les excepcions que estableix la llei.*
3. *Les entitats inscrites al Fitxer General d'Entitats Ciutadanes poden exercir competències municipals o participar en nom de l'Ajuntament de Barcelona en la gestió cívica dels serveis o equipaments la titularitat dels quals correspon a altres administracions públiques.*

El fet de què la participació estigui reconeguda a nivell municipal com un dret comporta l'obligació per part de l'administració de respectar, protegir i garantir aquest dret, fent ús dels principis bàsics de l'enfocament de drets humans. I aquestes obligacions s'han d'acomplir sempre des de l'aplicació del principi d'igualtat i no discriminació, principi cabdal per aquesta mesura de govern.

3. Línies de treball

La Mesura de govern contempla 5 grans eixos i cada un d'ells té un objectiu general, que al mateix temps es desglossen amb objectius específics, línies de treball i accions concretes.

Eixos de Treball i objectius:

→ **EIX 1: ELS CANALS DE PARTICIPACIÓ.**

Objectiu: Reconèixer i fer visible la diversitat cultural reforçant la participació de persones d'orígens i contextos culturals diversos i les seves agrupacions en els canals de participació que l'Ajuntament de Barcelona posa a disposició de la ciutadania.

→ **EIX 2: TREBALL AMB ACTORS I REFORÇ DE L'ORGANITZACIÓ SOCIAL.**

Objectiu: Aprofundir en el coneixement de les realitats i necessitats socioculturals entorn la participació ciutadana i contribuir al foment d'espais d'autonomia i d'autoorganització d'aquests col·lectius, a partir d'un treball conjunt amb actors d'orígens i contextos culturals diversos.

→ **EIX 3: L'AJUNTAMENT DE BARCELONA.**

Objectiu: Enfortir la capacitat del personal municipal i d'altres agents al servei de l'Ajuntament per incorporar de manera activa la interculturalitat en les actuacions dirigides a promoure la participació ciutadana i la mediació intercultural.

→ **EIX 4: ELS CANALS DE COMUNICACIÓ.**

Objectiu: Incorporar criteris de diversitat cultural en els canals i mitjans de comunicació municipals.

→ **EIX 5: LA PARTICIPACIÓ POLÍTICA.**

Objectiu: Facilitar l'exercici dels drets polítics de les persones residents a la ciutat de Barcelona.

Aquest és un programa viu, que compta amb actuacions ja desenvolupades, amb d'altres que ho estan fent actualment i d'altres que formen part del Pla de Treball 2018-20. Tot i així, entenem que és una mesura que ha vingut per quedar-se i que ha de poder ser permeable i incorporar noves actuacions. Com ja s'ha exposat, aquest és un àmbit molt innovador, del què hi ha pocs precedents tant a Barcelona com a Europa i, per tant, es tracta d'anar construïnt de forma col·lectiva el desenvolupament d'estratègies i actuacions que ajudin a fer realitat una millor i més diversa participació ciutadana de la ciutat.

EIX 1: ELS CANALS DE PARTICIPACIÓ.

Objectiu: *Reconèixer i fer visible la diversitat cultural reforçant la participació de persones d'orígens i contextos culturals diversos i les seves agrupacions en els canals de participació que l'Ajuntament de Barcelona posa a disposició de la ciutadania.*

Línies de treball	Accions previstes	Calendari	Àrees Responsables
1. ELC CANALS DE PARTICIPACIÓ			
1.1 Elaborar criteris i estratègies per a assegurar la presència de persones d'orígens i contextos culturals diversos en la participació ciutadana.			
<ul style="list-style-type: none"> Aplicació de criteris i estratègies per a assegurar a les actuacions de participació ciutadana la presència de persones de diferents contextos i orígens culturals 	- Realització de dues proves pilot en dos processos participatius aplicant una estratègia específica que promogui la participació de col·lectius d'origen culturals diversos.	2018-2019	Democràcia Activa
	- Incorporació de la perspectiva interculturalitat en el procés de multiconsulta ciutadana del maig de 2018, des de la fase d'informació, comunicació i decisió.	2018	Democràcia Activa
<ul style="list-style-type: none"> Elaborar recursos municipals amb noves metodologies que tinguin en compte la diversitat de les necessitats culturals per a fer possible una major diversitat en la participació ciutadana de la ciutat. 	- Elaboració de la guia de "Criteris i estratègies per a la mediació intercultural bàsica per a la participació".	2018-2019	Democràcia Activa Drets de Ciutadania
	- Incorporació de criteris d'interculturalitat a la "Guia per a la dinamització de processos participatius"	2018	Democràcia Activa

	- Incorporació de criteris d'interculturalitat a la "Guia de dinamització dels òrgans de participació".	2018	Democràcia Activa
	- Incorporació de criteris interculturals en la "Guia útil del Reglament de Participació Ciutadana".	2018	Democràcia Activa
1.2 Elaborar diagnòstics i sistemes d'avaluació permanents per a l'anàlisi de la diversitat en els canals de participació			
• Estudi de la diversitat en els Consells Municipals Sectorials	- Enquesta als secretaris dels Consell Municipals sobre la diversitat cultural de les entitats membres existents.	<i>Finalitzada</i>	Democràcia Activa Drets de Ciutadania
• Estudi de la participació de persones de diversos contextos i orígens culturals als diferents canals de participació del territori.	- Estudi de camp de tots els òrgans territorials dels districtes de Sant Andreu i d'Horta-Guinardó en base un sistema d'indicadors conjunt.	2017-18	Democràcia Activa Districtes Nou Barris Districte Sant Andreu
• Elaboració de sociogrames de persones d'orígens i contextos culturals diversos i de les seves agrupacions de la ciutat.	- Elaboració de sociogrames d'actors d'orígens i contextos culturals diversos en els districtes de la ciutat.	2017-18	Democràcia Activa Districtes
• Incorporació de la perspectiva intercultural en el sistema d'avaluació per al conjunt de les actuacions de participació ciutadana.	- Incorporació de la perspectiva intercultural en el sistema d'avaluació per al conjunt de les actuacions de participació ciutadana.	2017-19	Democràcia Activa

EIX 2: TREBALL AMB ACTORS I REFORÇ DE L'ORGANITZACIÓ SOCIAL.

Objectiu: *Aprofundir en el coneixement de les realitats i necessitats socioculturals entorn la participació ciutadana i contribuir al foment d'espais d'autonomia i d'autoorganització d'aquests col·lectius, a partir d'un treball conjunt amb actors d'orígens culturals diversos.*

Línies de treball	Accions previstes	Calendari	Àrees Responsables
2. TREBALL AMB ACTORS I REFORÇ DE L'ORGANITZACIÓ SOCIAL			
2.1 Desenvolupar un treball conjunt amb actors d'orígens i contextos culturals diversos per a aprofundir en el coneixement de les realitats i necessitats socioculturals			
<ul style="list-style-type: none"> Treballar conjuntament amb actors d'orígens i contextos culturals diversos per a aprofundir en el coneixement de les realitats i necessitats socioculturals 	- Treball amb el actors i col·lectiu d'orígens i contextos culturals diversos de la ciutat per a l'elaboració de diagnòstics i detecció de necessitats.	2017-2019	Democràcia Activa Drets de Ciutadania Interculturalitat
2.2 Treballar de forma conjunta amb referents dels diferents col·lectius per millorar, ampliar i facilitar la relació entre l'ajuntament i les persones d'orígens i contextos culturals diversos i amb les seves agrupacions.			
<ul style="list-style-type: none"> Treball amb associacions culturals diverses i de base comunitària. 	- Treball continuat amb el Consell Municipal d'Immigració	2016-2019	Drets de Ciutadania
	- Treball continuat amb el Consell Municipal del Poble Gitano	2016-2019	Drets de Ciutadania
	- Treball amb joves a través del projecte "Jo, també, sóc un referent"	2016-2019	Interculturalitat

	- Treball amb els diferents referents de comunitats i/o col·lectius presents als territoris a través de la línia "Impulsem la interculturalitat".	2016-2019	Interculturalitat
	- Treball amb les entitats de la <i>Xarxa BCN Antirumors</i>	2016-2019	Interculturalitat
2.3 Fomentar la organització i consolidació d'espais d'autonomia i d'autoorganització de les persones d'orígens i contextos culturals diversos.			
<ul style="list-style-type: none"> • Ampliar recursos per al foment de la participació de de persones d'orígens i contextos culturals diversos	- Incorporació d'una línia específica en les subvencions ordinàries.	2016-2019	Democràcia Activa Interculturalitat

EIX 3: L'AJUNTAMENT DE BARCELONA.

Objectiu: *Enfortir la capacitat del personal municipal i d'altres agents al servei de l'Ajuntament per incorporar de manera activa la interculturalitat en les actuacions dirigides a promoure la participació ciutadana i la mediació intercultural.*

Línies de treball	Accions previstes	Calendari	Àrees Responsables
3. L'AJUNTAMENT DE BARCELONA			
3.1 Enfortir la capacitat dels actors externs per a col·laborar en la cerca activa de la inclusivitat en les actuacions de participació i mediació intercultural			
<ul style="list-style-type: none"> Elaborar itineraris de formació per a referents socioculturals en temes de participació ciutadana. 	<ul style="list-style-type: none"> - Elaborar un itinerari de formació amb Barcelona Activa per a dinamitzadors referents i crear una borsa per a la dinamització de processos participatius i òrgans de participació. 	2018-2019	Democràcia Activa Drets de Ciutadania Interculturalitat Barcelona Activa
3.2 Fomentar una política de Recursos Humans coherent amb la diversitat d'orígens i contextos culturals de la ciutat			
<ul style="list-style-type: none"> Revisar els criteris de contractació externa i de licitació de serveis que democratitzin l'accés de la població d'orígens i contextos culturals diversos. 	<ul style="list-style-type: none"> - Incorporar criteris d'interculturalitat als plecs d'homologació d'empreses externes. 	2017-2019	Democràcia Activa Recursos Humans Interculturalitat
	<ul style="list-style-type: none"> - Incorporar la demanda de persones d'orígens i contextos culturals diversos en les contractacions externes per a actuacions de participació i/o mediació intercultural. 	2017-2019	Democràcia Activa Recursos Humans Interculturalitat

3.3 Introduir la visió de la diversitat cultural en les accions formatives a tècniques/es municipals referents en participació ciutadana.

<ul style="list-style-type: none"> • Planificar accions formatives concretes sobre diversitat cultural i participació ciutadana.	<ul style="list-style-type: none"> • Desenvolupar el Pla de Formació intern de drets humans i Interculturalitat de l'Ajuntament	2018	Drets de Ciutadania Interculturalitat Comunicació interna Formació de RRHH
	<ul style="list-style-type: none"> • Desenvolupar el pla de formació sobre el Reglament de Participació Ciutadana	2018	Democràcia Activa Comunicació Interna Comunicació interna Formació de RRHH
	<ul style="list-style-type: none"> • Realitzar un Pla de formació específic amb perspectiva intercultural per als Responsables de Democràcia activa	2017-2018	Democràcia Activa Comunicació Interna Comunicació interna Formació de RRHH

EIX 4: ELS CANALS DE COMUNICACIÓ.

Objectiu: *Incorporar criteris de diversitat cultural en els canals i mitjans de comunicació municipals.*

Línies de treball	Accions previstes	Calendari	Àrees Responsables
4. ELS CANALS DE COMUNICACIÓ			
4.1 Elaboració de criteris per a una comunicació que tingui en compte la diversitat cultural.			
<ul style="list-style-type: none"> Incorporar criteris interculturals en la comunicació municipal i en els canals i mitjans de comunicació. 	- Elaboració de criteris i protocols per a l'edició de materials de comunicació que tinguin en compte la diversitat de llengües i avançar cap a la traducció intercultural.	2017-2019	Democràcia Activa Drets de Ciutadania Interculturalitat Comunicació
	- Incorporar la diversitat de les persones de la ciutat en les imatges gràfiques de diferents accions de comunicació i/o campanyes ciutadanes.	2018-2019	Democràcia Activa Drets de Ciutadania Interculturalitat Comunicació
	- Realització de campanyes de comunicació municipals tenint en compte la diversitat d'origens i contextos culturals diversos de cada territori.	2018-2019	Democràcia Activa Drets de Ciutadania Interculturalitat Comunicació
4.2 Ampliar els mitjans de comunicació incorporant aquells mitjans de comunitats culturals diverses.			
<ul style="list-style-type: none"> Incorporar els mitjans i canals de comunicació diversos en la difusió d'espais i processos participatius. 	- Desenvolupament de protocols per a la difusió d'accions participatives amb la finalitat que siguin més inclusius i demogràfica i culturalment diversos.	2018-2019	Democràcia Activa Drets de Ciutadania Interculturalitat Comunicació

	- Incorporar els mitjans de comunitats d'òrgens i contextos culturals diversos alhora d'inserir publicitat per part de la Direcció de Comunicació, tant de campanyes de ciutat, com d'accions més específiques.	2018-2019	Drets de Ciutadania Interculturalitat Comunicació
<ul style="list-style-type: none"> • Reforçar la coordinació entre els mitjans municipals i els mitjans interculturals existents. 	- Treball amb mitjans de comunicació de comunitats i col·lectius culturalment diversos i generar accions comunicatives conjuntes.	2018-2019	Drets de Ciutadania Interculturalitat Comunicació
	- Vinculació d'aquest mitjans a accions que desenvolupa o du a terme el grup de comunicació de la Xarxa BCN Antirumors.	2018-2019	Drets de Ciutadania Interculturalitat Comunicació
	- Donar suport a projectes de mitjans de comunicació diversos que generin treball col·laboratiu, des d'una perspectiva intercultural o que incideixin en el tractament de la diversitat als mitjans de comunicació, entre d'altres qüestions.	2018-2019	Drets de Ciutadania Interculturalitat Comunicació

EIX 5: LA PARTICIPACIÓ POLÍTICA.

Objectiu: *Facilitar l'exercici dels drets polítics de les persones residents a la ciutat de Barcelona.*

Línies de treball	Accions previstes	Calendari	Àrees Responsables
5. LA PARTICIPACIÓ POLÍTICA			
5.1 Ampliar i facilitar els drets polítics de la població resident a Barcelona.			
<ul style="list-style-type: none"> Reconèixer els drets polítics de la població resident a Barcelona 	<ul style="list-style-type: none"> - Reconèixer i ampliar els drets polítics de la població resident a Barcelona en el Reglament de Participació Ciutadana. 	<i>Finalitzada</i>	Regidoria de Participació
5.2 Donar a conèixer els drets polítics de la població resident a Barcelona			
<ul style="list-style-type: none"> Realitzar campanyes de comunicació per a donar a conèixer els drets polítics de les persones residents a Barcelona 	<ul style="list-style-type: none"> - Reforçar la comunicació per als col·lectius que generalment no poden votar en el procés de la Multiconsulta del 2018. 	<i>2018</i>	Democràcia Activa Interculturalitat Comunicació
	<ul style="list-style-type: none"> - Realitzar una campanya per promoure la participació en les eleccions municipals del 2019. 	<i>2018-2019</i>	Interculturalitat

4. Governança, seguiment i avaluació

»01. Governança

Seguint amb l'estratègia de co lideratge, per a la governança d'aquesta Mesura de Govern es desenvolupen mecanismes de gestió adients, tant per a la implementació, com per fer-ne seguiment i avaluació.

Per a la implementació de la mesura de govern es compta amb els tècnics d'Interculturalitat i de Democràcia Activa. Aquesta és una mesura que requereix de molta transversalitat i d'un treball molt territorial. Creiem que la implicació dels districtes així com dels tècnics de territori juntament amb els departaments de comunicació, són clau per l'èxit de la mateixa. En aquets sentit tindran un paper clau els Responsables de Democràcia Activa referents de cada districte que seran qui facin d'engranatge entre els sectors i territoris.

La Mesura de Govern disposa d'un sistema d'indicadors que ha de permetre el seguiment que permetrà valorar-ne anualment el grau d'execució. Aquest sistema de seguiment anirà en part, molt lligat al sistema d'avaluació que s'està desenvolupant des de Democràcia Activa per tal de poder tenir indicadors que permetin avaluar la participació que realitza l'Ajuntament de Barcelona.

Com ja s'ha dit anteriorment, tot i que les accions previstes abarquen fins a finals del 2019, creiem que aquesta és una mesura viva i que anirà nodrint-se de noves actuacions. Per aquest motiu es farà un seguiment continuat de la mateixa i s'anirà actualitzant sempre que es cregui convenient.

Així mateix, des de la Regidoria de Participació i Districtes i el Comissionat d'Immigració, Interculturalitat i Diversitat es promourà el diàleg amb els moviments i les entitats a l'entorn de la implementació d'aquesta mesura i es compromet a fer un retorn i una avaluació conjunta de les actuacions desenvolupades a partir d'aquesta mesura.

»02. Seguiment i avaluació

Per al bon seguiment dels objectius marcats en aquesta mesura, ens proposem un seguit d'indicadors per a cada eix que ens han de permetre conèixer el grau de compliment de cada objectiu. Tots els indicadors seran segregats per dades de gènere i edat, sempre que sigui possible la recollida d'aquestes dades.

Eix mesura	Indicadors
1. Reconèixer i fer visible la diversitat cultural reforçant la participació de persones d'origens i contextos culturals diversos i les seves agrupacions en els canals de participació que l'Ajuntament de Barcelona posa a disposició de la ciutadania.	<ul style="list-style-type: none"> a. % d'entitats culturals diverses en els consells sectorials municipals. b. Nombre i % de processos que han convidat a participar a entitats i/o col·lectius de persones d'origens i contextos culturals diversos. c. Nombre i % de processos que han comptat amb la participació d'entitats i/o col·lectius de persones d'origens i contextos culturals diversos. d. % de participants dels processos participatius d'origens i contextos culturals diversos. e. % d'iniciatives ciutadanes impulsades per entitats i/o agrupacions de persones de contextos culturals diversos. f. Número de materials interns realitzats amb visió intercultural. g. Número de diagnòstics realitzats.
2. Aprofundir en el coneixement de les realitats i necessitats socioculturals entorn la participació ciutadana i contribuir al foment d'espais d'autonomia i d'autoorganització d'aquests col·lectius, a partir d'un treball conjunt amb actors d'origens culturals diversos.	<ul style="list-style-type: none"> h. Número de nous projectes presentats en la línia de subvencions per al foment de la participació de col·lectius amb orígens culturals diversos. i. % d'augment de pressupost atorgat en la línia de subvencions per al foment de la participació de col·lectius amb orígens culturals diversos. j. Nombre d'accions fetes amb els òrgans de participació i dels programes desenvolupats en temes d'interculturalitat.
3. Enfortir la capacitat del personal municipal i d'altres agents al servei de l'Ajuntament per incorporar de manera activa la interculturalitat en les actuacions dirigides a promoure la participació ciutadana i la mediació intercultural.	<ul style="list-style-type: none"> k. Número d'itineraris de formació per a persones d'origens i contextos culturals diversos en participació ciutadana, interculturalitat i mediació. l. Número de persones que han participat dels itineraris de formació. m. Número de formacions ofertades per al personal municipal. n. Nombre de tècnics/ques municipals participants de les formacions.
4. Incorporar criteris de diversitat cultural en els canals i mitjans de comunicació municipals.	<ul style="list-style-type: none"> o. Realització de campanyes fetes amb més de 2 llengües. p. Número de mitjans culturals diversos incorporats en el mailing de convocatòries. q. Número d'accions de publicitat pagada en mitjans culturals diversos.
5. Facilitar l'exercici dels drets polítics de les persones residents a la ciutat de Barcelona.	<ul style="list-style-type: none"> r. Increment d'inscrits estrangers en el cens electoral respecte les anteriors eleccions.

5. Pressupost

Aquesta mesura ha comptat amb un pressupost de 100.000 euros durant el 2017 i es preveu que en els anys 2018-2019 la inversió sigui entorn als 400.000 euros amb inversió per part de de diferents direccions de serveis.

Cal tenir en compte que aquestes xifres globals són aproximades. D'una banda, perquè la dotació pressupostària d'algunes actuacions futures no es pot estimar en el moment actual. De l'altra, perquè caldria afegir l'import corresponent a despeses de personal de l'Ajuntament i que no s'ha quantificat monetàriament.

En relació a aquest darrer aspecte, cal dir que la major part de la mesura és realitzada per tècnics municipals i des de la pròpia estructura administrativa. Creiem que aquest és un fet fonamental ja que del què es tracta és que l'ajuntament incorpori en el seu *fer* la interculturalitat. Tot i així, es destinen diners a través de les convocatòries de subvencions a projectes externs, i en ocasions, es busca suport extern per poder desenvolupar algunes línies d'actuacions, com en el cas de la formació o del desenvolupament de diagnòstic.

Ens posem com a repte i objectiu que els el pressupost destinat a projectes i contractacions externes vagin majoritàriament a col·lectius amb contextos culturals diversos, i que siguin aquests mateixos qui desenvolupin les actuacions i aportin el seu coneixement.

Pressupost per anys

Àrea	Any 2017	Previsió 2018	Previsió 2019
TOTAL	100.000€	259.000€	153.000

Pressupost per eixos

Eixos	Any 2017	Previsió 2018	Previsió 2019	TOTAL
Eix 1	22.000 €	3.000 €	3.000 €	28.000 €
Eix 2	45.000 €	55.000€	55.000 €	155.000 €
Eix 3	18.000 €	33.000€	33.000 €	84.000 €
Eix 4	13.000 €	40.000 €	27.000 €	80.000 €
Eix 5	4.000 €	128.000€	35.000 €	167.000 €
TOTAL	100.000€	259.000	153.000	514.000 €